

Omgang met Wet natuurbescherming bij inrichting door zelfrealisatoren

Aanleiding

Voor het veenweidengebied Krimpenerwaard is een gebiedsovereenkomst gesloten waarin verschillende overheden afspraken hebben gemaakt over natuurontwikkeling, waterbeheer, landbouw, en recreatie & toerisme. Natuurontwikkeling in het kader van Natuurnetwerk Nederland (NNN), gecombineerd met het creëren van een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW), zijn hierbij leidend.

In dat kader wordt in de Krimpenerwaard gewerkt aan de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. In het gebied zal 2250 hectare een natuurdoelstelling krijgen. Deze oppervlakte is verspreid gelegen in verschillende polder(delen) binnen de Krimpenerwaard.

De nadruk ligt op de realisatie van waternatuurdoelen, weidevogel- en botanische doelen alsmede de realisatie van een robuuste ecologische verbinding die samenhang heeft met de NNN in omliggende regio's.

De natuur wordt voor een deel gerealiseerd door particuliere grondeigenaren, de zogenaamde "zelfrealisatoren" die op hun eigendom, en in sommige gevallen op in pacht verkregen percelen in provinciaal eigendom, zelf de natuur gaan inrichten en beheren.

Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard verzorgt in opdracht van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard de realisatie van de natuurinrichting op de overige provinciale eigendommen en de percelen in eigendom en beheer bij de Stichting het Zuid-Hollands Landschap.

Met de zelfrealisatoren zijn afspraken gemaakt over faciliterende zaken die door het Programmabureau zullen worden verzorgd. Eén van deze aspecten betreft de Wet natuurbescherming. In deze memo wordt ingegaan op dit specifieke onderwerp.

Wettelijk belang en alternatieven afweging

Het wettelijk belang op grond waarvan de werkzaamheden plaatvinden betreft: '**bescherming flora en fauna**'. Het inrichtingsplan Krimpenerwaard (2019), waar het definitief ontwerp op is gebaseerd, is verankerd in het bestemmingsplan van de gemeente Krimpenerwaard en het Natuurbeheerplan van de provincie Zuid-Holland. Aankoop van gronden, zelfrealisatie door grondeigenaren heeft onderdeel uitgemaakt van de voorbereidende fasen. Verplaatsing en / of aanpassen van begrenzing van het NNN gebied is op basis van bovenstaande niet mogelijk. Ecologisch gezien wordt verschuiving naar andere delen niet gezien als een wijziging van effecten of verbetering van de potenties. Mogelijke effecten vanuit de verschillende invalshoeken zullen ook in andere delen van de Krimpenerwaard in gelijke mate optreden. De locatie kan ook mede daarom niet worden gewijzigd.

- Geconcludeerd wordt dat er geen andere bevredigende oplossing of alternatief mogelijk is voor de geplande ontwikkeling.

Voor het project is gekozen te werken conform de; "Gedragscode Stadswerk-onderdeel Ruimtelijke Ontwikkeling". Voor daarvoor relevante soorten wordt de ontheffingsprocedure gevolgd.

Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming (art. 1.11) is het van belang dat gewerkt wordt via ecologisch werkprotocollen.

Implementatie Wet natuurbescherming vanuit het Programmabureau

Met betrekking tot de Wet natuurbescherming is de Omgevingsdienst Haaglanden het bevoegd gezag. Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard heeft diverse malen overleg gevoerd en is tot afstemming gekomen met de Omgevingsdienst. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder de gedragscode Wet natuurbescherming "Stadswerk, onderdeel ruimtelijke ontwikkeling". Bij het werken onder een gedragscode kan voor een groot aantal soorten zonder ontheffingsprocedure worden gewerkt, mits volgens een ecologisch werkprotocol wordt gewerkt. Voor de niet onder de gedragscode vallende soorten die zijn vastgesteld in het gebied wordt de reguliere ontheffing procedure Wet natuurbescherming gevolgd.

Het Programmabureau verzorgt de implementatie van de Wet natuurbescherming voor het gehele voor natuur begrensde gebied binnen de NNN begrenzing Krimpenerwaard. Zelfrealisatoren realiseren vanuit een opdracht vanuit de Provincie Zuid-Holland de werkzaamheden. Zij fungeren hiermee in feite als aannemer die werkt in opdracht van het Programmabureau / de Provincie Zuid-Holland, waarmee het werken onder de regeling zoals besproken door het Programmabureau is geborgd.

Vorbereidende werkzaamheden

Ter voorbereiding op de werkzaamheden heeft in opdracht van het Programmabureau een voortoets Wet natuurbescherming plaatsgevonden. Hierbij zijn per NNN deelgebied / polder de (mogelijk) aanwezige soorten op basis van bureauonderzoek en habitattoets bepaald (Terlouw R.J.S., 2021). Op basis van de uitkomsten van deze voortoets is bepaald voor welke soorten aanvullend soortspecifiek onderzoek noodzakelijk werd geacht en waar volgens de genoemde gedragscode en ecologische werkprotocollen dient te worden gewerkt.

De noodzakelijk geachte onderzoeken zijn in 2021 tot 2023 uitgezet bij verschillende ecologisch adviesbureaus en conform de standaard methodiek voor de betreffende soorten uitgevoerd.

De volgende onderzoeken hebben in opdracht van het Programmabureau plaatsgevonden:

• Opname te rooien bomen den Hoek	den Hoek	Veenweiden natuur & Breur
• Kartering boerenzwaluw onder bruggen den Hoek	den Hoek	Veenweiden natuur & Breur
• Inventarisatie platte schijfhoren den Hoek	den Hoek	Veenweiden natuur & Breur
• Bomen inventarisatie Veenwetering den Hoek	den Hoek	Veenweiden natuur & Breur
• Kartering grote nesten den Hoek en holtebomen	den Hoek	Veenweiden natuur & Breur
• Aanvullend onderzoek heikikker en rugstreepdendel den Hoek	den Hoek	Veenweiden natuur & Breur
• eDNA onderzoek naar kamsalamander en waterspitsmuis Oudeland	Oudeland	Datura
• eDNA onderzoek grote modderkruiper, kamsalamander en rugstreepdendel	Cluster A & B ¹	Datura
• Inventarisatie Steenuil polder Oudeland	Oudeland	Bui-TeGewoon groenprojecten
• Boom onderzoek en inventarisatie	Cluster A	Arcadis
• Voorkomen steenuil in NNN Bilwijk	Bilwijk	Bui-TeGewoon groenprojecten
• Kartering verspreiding krabbenscheer i.r.t. Groene glazenmaker	Cluster A & B	Bui-TeGewoon groenprojecten
• Kartering roofvogels en grote nesten 2023	Cluster A	Bui-TeGewoon groenprojecten
• Natuurkwaliteit Vogelplasgebied en Gouderakse Landscheiding	Middelblok	Bui-TeGewoon groenprojecten
• Natuurkwaliteit Hillekade west Oudeland	Oudeland	Bui-TeGewoon groenprojecten
• eDNA onderzoek naar waterspitsmuis Gouderakse Landscheiding	Middelblok	Datura
• eDNA onderzoek naar Waterspitsmuis NNN Beijersche	Beijersche	Datura
• Inventarisatie Platte schijfhoren gebied met watercrassula	Beijersche	Soontiëns ecology
• Kartering grote nesten jachtbosje Bilwijk	Bilwijk	Ecoresult
• Onderzoek Boerenzwaluw onder bruggen	Cluster A & B	Ecoresult
• Kartering watervleermuis Bilwijk	Bilwijk	Ecoresult
• Inventarisatie platte schijfhoren	Cluster A & B	Ecoresult

¹ Cluster A betreft de NNN gebieden Oudeland, Kattendijkblok en Middelblok.
Cluster B betreft de NNN gebieden Veerstablok, Beijersche en Bilwijk

De beschikbare informatie en resultaten uit het aanvullend onderzoek zijn de basis geweest om te bepalen voor welke soorten een ontheffing dient te worden aangevraagd en voor welke soorten volgens de gedragscode Stadswerk wordt gewerkt. Daarnaast is bepaald waar voortkomend uit de gedragscode en/of gewenst vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel Wet natuurbescherming, zal worden gewerkt volgens ecologische werkprotocollen.

De volgende ecologische werkprotocollen zijn daarbij onderscheiden.

Protocol nr.	Protocol titel	versie	datum	auteur
VW-KW 01	Procedurele voorwaarden	V-1	aug-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 02	Werkperioden en algemene voorwaarden	V-1	aug-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 03	Zorgvuldigheidsbeginsel Wnb	V-1	juli-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 04	Uitvoering gereedmaken in te richten percelen/terrein	V-1	aug-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 05	Onderhoudsbaggerwerken - versie pomp	V-1	aug-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 06	Onderhoudsbaggerwerken – versie kraan	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 07	Snoeien, dunnen, rooien van opgaande beplanting	V1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 08	Herprofilering van watergangen en graven nieuw water	V1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 09	Plaatsen van vooroeververdedigingen	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 10	Profileren van oevers	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 11	Plaggen van perceeldelen, aanleg van plasdras	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 12	Ophogen van perceeldelen / aanleg van paden en kaden	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 13	Aanleg van bruggen	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 14	Aanleg van dammen	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 15	Aanplant van watervegetaties	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 16-	Aanplant riet en grote helofyten	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 17-	Omgang met platte schijfhoren	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 18-	Omgang met amfibieën algemeen	V-1	aug-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 19-	Boerenzwaluwen onder bruggen	V-1	aug-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 20-	Omgang met dotterbloemen in te vergraven oevers	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon
VW-KW 21-	Omgang met ruige dwergvleermuis	V-1	sep-23	Bui-TeGewoon

Werkzaamheden en soortspecifieke voorwaarden

Om gebruik te kunnen maken van de door het Programmabureau met de Omgevingsdienst overeengekomen aanpak m.b.t. de ontheffingen, de gedragscode Stadswerk en ecologische werkprotocollen moet volgens de gemaakte afspraken en voorwaarden worden gewerkt door de zelfrealisatoren.

Dit betekent dat:

1. De zelfrealisator goed kennis dient te nemen van de afspraken en voorwaarden uit de ontheffing, de gedragscode en/of het ecologisch werkprotocol;
2. Hij of zij deze afspraken ter kennis dient te brengen van zijn aannemer en uitvoerend personeel (bijvoorbeeld door een Kick-off ecologie te verzorgen / laten verzorgen door een ecooloog);
3. Aantoonbaar dient te werken conform voorwaarden uit ontheffing, de gedragscode en/of het ecologisch werkprotocol (verslaglegging conform format);
4. De zelfrealisator zorg moet dragen voor ecologische werkbegeleiding, dan wel op afroep beschikbaarheid van een ecooloog dient te regelen (de ecologische begeleiding is in het merendeel van de kostenramingen t.b.v. de SKNL-beschikkingen opgenomen en in dat geval op basis van werkelijk gemaakte kosten declarabel bij de eindafrekening van de werkzaamheden);
5. Een opleveringsdocument aan te leveren na afronding van het werk waarin het onderdeel ecologisch werken is opgenomen (ook hiervoor levert het Programmabureau een standaard format voor oplevering aan).